

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Paraphrasis Psalmorum Davidis Poetica

Buchanan, George

Argentorati, M. D. LXVIII.

VD16 B 3125

Georgii Buchananani Paraphrasis, In quartum librum Psalmorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69145](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69145)

Tempora prætereant uitæ. frustra ergo crearis
 Humani generis sobolem, ut breuis exigat æui
 Tempora, perpetuò curarum exercita fluctu?
 Dum fractam luctu & morbis, senioue, sepulcri
 Clauserit obscuro mors illacrymabilis antro.
 Heu bonitas ubi prisca? fides ubi pristina? ubi il
 Fœdera cõceptis quondã cū Dauide uerbis (la
 Facta tibi? cerne opprobrijs quib? impia seruos
 Turba tuos premat insultans: quàm multa si
 lenti

Clausa sinu maledicta ferã, dū turba profana,
 Dum circū innumere gētes conuitia fundunt,
 Nosq; tui Christi uerbis petulanter amaris
 Aduentum sperare iubent. At tu bone rerum
 Conditor, æterno uerax celebraberis æuo.

GEORGII BV
 CHANANI PARAPHRASIS, IN
 quartum librum Psalmorum.

PSAL. XC. Domine, refugium factus es
 nobis in generatione, &c. Carm gen. 3.

Cælitum rector bone, ab usq; primis
 Sæculis, mundi rudis & iuuenta
 Qui laborantes ope subleuasti

Semper amicos:

Ante-

Antequam tellus noua parturiret
Montium saltus, tegetetq; montes
Lucidus cæli decor, ante metas

Lucis & umbræ:

Tu manes idem pater orbis, unus
Nec uices rerum patiens, nec æui
Termino clausus breuis: unus expers

Finis & ortus.

At breuis nobis miseræq; ~~q;~~

Fila paulatim tenuas, se

Donec in putrem cinerem caducos

Soluerit artus.

Tempus annorum tibi mille, lucis

Instar hesternæ, fluidi q; puncti,

Nulla decursus quod, ubi recessit,

Signa relinquit.

Nostra uanescit tenues in auras

Vita, per ficcas uelut unda arenas,

Aut uelut sensus per opaca ludens

Noctis imago.

Herba ceu uerno saturata rore

Manè, mox languet medio sub æstu,

Mox humi comis iacet arefactis

Vespere sero.

Præter & uitæ mala tot fugacis,

Quæ uoluptates uitiant amaro,

Ira turbatis tua semper instans

Pectora uexat.

Quicquid erramus temerè aut malignè,

Quæ timor celat tenebris pudorue,

Tu uides, nec te latet inquieti

Pectoris æstus.

Dum

Dum tui pœnas meritas furoris
Mens reformidat, propè cogitatu
Ocyus uitæ spatium citatis

Aufugitalis.

Septies denos spatiosa in annos
Vita procurrit: quibus est senecta
Firmior, ferme in decimum super sunt

Amplius annorum

Quid senectutis natiuitatem labores
Transuolat blande uer iuuentæ,
Inquies curis miserisq; morbis,

Ocyus Euro.

Deinde quis iustæ tolerabit iræ,
Impetum, si iam iubeas nocentes
Pro modo offensæ numeroq; iustas

Pendere pœnas?

Sic pater, sic ô numerare fluxæ
Nos doce uitæ spacium, caducis
Mens ut à curis reuocata, ueri

Lumen honesti;

Cernat. O tandem, placidus fauensq;
Desine irarum, propiusq; seruis
Semper assueta tibi lenitate

Consule fessis.

Fac tuæ fructu bonitatis aucti,
Gaudio tandem fatiemur: agris
Liberi ut curis reliquos agamus

Suauiter annos.

Cedat & lætis fugiens uicissim
Luctus, exacto modus & labori
Par uoluptatis subiens amarum

Mitiget æuum.

Facta

Facta, maiestas, opera, amplitudo
 Nota sint seruis tua, posterisq;
 Nota seruorum, tua qui libenter
 Iussa capessunt.

Fac tuae semper bonitatis ut nos
 Splendor illustret, bone rector orbis:
 Gratia aspirans tuor actiones

PSAL. XCI. *Quintus*

altissimi, etc.

SI protegendam praesidio Dei
 Credas salutem, rem, sobolem, domum,
 Infana quum fors intonabit,
 Si Domini fugias sub umbram,
 Securus omnem fer uolentiam
 Sortisq; mortisq;, & terrificas minas
 Contemne, securus tumultum
 Despicias creperi duelli:
 E fraude caeca te Deus eximet,
 Frangetq; casses insidiantium:
 Nec saeuens late uenenum
 Letiferae patiēre pestis:
 Expandet alas te super, & suis
 Pennis fouebit rebus in asperis:
 Certusq; promissae salutis
 Sub clypei latitabis umbra.
 Noctis per atrae caeca silentia
 Non expauesces ceca pericula:

M

Non luce grassantem timebis
 Perniciem, nec aperta bella:
 Interq; strages mille cadauerum,
 Dextra, sinistra, mille cadauerum
 Periculorum exors propinquam
 Incolumis fugies ruinam.
 Pœnam luentes interea malos
 Lætus uidebis in gremio Dei
 Securus arantia terra & tumultus,
 Ceu ualidis tectis in muris.
 Nec te, nec ædes uis propius tuas,
 Aut damna tangent. Nam Deus Angelos
 Custodiæ tuæ salutis
 Præficient, uigilesq; ad omnes
 Motus, uiarum qui referent moras:
 Qui per salebras te manibus ferant,
 Ne saucietur pes recussus
 Obicibus scopulorum acutis.
 Securus atras inter & aspides
 Deges, ferarum & pignora tigris:
 Tutusq; calcabis dracones,
 Et Libycæ catulos lænæ.
 Obseruat, inquit, me, Deus, unicè, &
 Honore nomen prosequitur meum:
 Laboriosis hunc uicissim
 Incolumem eripiam periculis.
 Præsens uocanti subsidium feram,
 Et imminenti rebus in asperis
 Fato eximam: exemptoq; honorum
 Eximium decus arrogabo.

Faxo

Faxo uirenti robore tranfigat
 Seræ senectæ tempora suauiter:
 Meosq; monstrabo beare
 Qua soleam ratione amicos.

PSAL. XCII, Bonum est confiteri Domi-
 no, & psallere, &c. Carm. gen. 3.

TE prædicare, laudibusq; prosequi,
 Rex alme cælitum: Hecet:
 Seu sol Eoa luce terras purpuret,
 Seu nox tenebris obruat.
 Lux prædicantem me tuam clementiam,
 Nox audiet constantiam:
 Nec uoce tantum, sed canora barbita,
 Sed cymbalo, sed nabho.
 Operum tuorum tacita cogitatio
 Animum iacentem exsuscitat.
 Quam facta reputo, gestiunt præcordia
 Perfusa dulci gaudio.
 O opera, facta, ô uerè magna, ô sub caua
 Consilia nube condita:
 Consilia cæcis mentibus mortalium
 Ignota: qui non cogitant
 Florere prauos instar herbæ, quam fouet
 Sol lenis, humor educat:
 Mox instar herbæ frigorum afflatu leuî
 Marcentis euanescere.
 Tu semper idem permanes, nec sentiens
 Rerum uices nec temporum:
 Sceleris amicos ac tuos hostes premet

M ij

Ruinæ ineuitabilis:

At me fouebis patria indulgentia,

Crudo uigentem robore:

Et rore mitis balsami uultum imbues,

Roseo iuuentæ lumine.

Oculis malignis qui tuentur me hostium

Pascam ruinis lumina

Et impiorum qui creant molestiam

Mihi, lætus excidium audiam.

Ceu palma, iustus germinabit interim,

Aut Cedrus in Libani iugo,

Quam non procellæ, non calor, non frigora

Honore nudant frondium.

Quæ planta firmis hæserit radicibus

In æde Domini aut atrijs,

Se flore amœno frondibusq; uestiet:

Fluxiq; lapsu temporis

Aegrè senectæ damna nulla sentiet,

Onerata largis fructibus,

Vt nota cunctis gentibus sit æquitas

Domini potentis: qui meæ

Arx est salutis una, qui nunquam malæ

Affinis est iniuriæ.

PSAL. XCIII. Dominus regnauit, decorem indutus est, &c. *Carm. gen. 2.*

Iam Dominus rerū imperiū suscepit, amictus
Decore multo & dignitate: robore

Iam sese accinxit: Dominus, qui mœnia mundi

Firmauit, ullo non mouenda sæculo.

Cuius

Cuius ab æterno solum est immobile regni,
 Vt ipse, nullas temporum metuens uices.
 Flumina præcipientes uoluant quã murmure flu
 Et æquor undis æstuet minacibus, (Etus,
 Cõpescit Dominus grauidis turgentia nimbis
 Flumina, minacis sternit undas æquoris.
 Stat fixum & cunctis manet inuariabile sæclis
 Quodcunq; Dominus ore sancto protulit.
 Quæq; eadẽ exornat Domini sacra mystica, nul
 Obluionis damna seræ sentient. (la

PSAL. XCIIII. *Deus ultionum Dominus,
 Deus ultionũ liberè egit, &c. Carm. gen. 14.*

O Fraudis ultor, sceleris ô uindex Deus,
 Ostende numen impios contra tuum.
 O iuste iudex orbis expergiscere,
 Meritisq; pœnis reprime arrogantiam.
 Quousq; tandem, rector orbis optime,
 Sese superbè iactitabunt impij?
 Deuota sceleris factio in scelere suo
 Plaudit, sibiq; fabulis stultis placet:
 Tuumq; populum pedibus interim premunt,
 Tuam proteruè hereditatem proterunt.
 Viduam trucidant aduenamq; & omnibus
 Parente castos obruunt molestijs:
 Secumq; mussant, Hæc Deus non aspicit,
 Nec fanda prorsus & nefanda intelligit.
 Gens ergo bruta penitus ignorantia
 Obsessa pectus somnolentum, discute
 Animi ueternum, & cogita tecum, Deus

M iiij

Qui fecit aurem, surdus est? qui luminum
 Formauit orbem, ipse nihil uidet? uagas
 Sine lege gentes recta qui sequi docet,
 Non is suorum puniet scelera, quibus
 Oracla legum sacrosancta credidit?
 Arcana nostri pectoris nouit Deus,
 Consilia uana, spes inanes, turbidos
 Aestus. Beatus ille demum quem parens
 Erudit amore patrio, legis suæ
 Cui scita monstrat. rebus in duris aget
 Securus æuum, dum paratur impio
 Nassa, in lacunam incogitantem quæ trahat.
 Hæreditatem nec Dominus unquam suam
 Ope destitutam negliget, nec impijs
 Prædæ relinquet. sed tribunal iudicum
 Ad æquitatis diriget normam suæ:
 Vitamq; ad illam dirigent boni suam.
 Contra scelestos quis mihi auxilium feret?
 Mecum impiorum quis premet superbiam?
 Nam iam sepulcri frigidus sub frigido
 Cumulo iacerem, nisi Dominus opem mihi
 Præsens tulisset, & sua clementia
 Firmasset animum, & iam uacillatæm gradum
 Fulcisset: & me penè submersum malis
 Solatus esset. anxietatibus nubibus
 Curæ remotis reddidisset gaudium.
 Mecum loquebar, Quid scelestis cum Deo
 Commune? scelera legis umbra qui sua
 Tegunt, bonorum fraudulenta qui in caput
 Concilia coeunt: factione innoxium
 Premunt, iniquisq; obruunt sententijs.

At

At rector orbis me tuebitur, meæ
 Custos salutis, arx meæ fiducia,
 Pro scelere prauis digna reddet præmia:
 Suis & ipsos artibus pessundabit
 Rerum creator Dominus, ac noster Deus.

PSAL. XC V. Venite exultemus Domino,
 iubilemus Deo, &c. Carm. gen. 2.

Eia alacres cuncti Dñi celebremus honores:
 Salute parta Domino agamus gratias.
 Eia alacres rapiamus iter, mora segnis abesto:
 Dominum canora personemus barbito.
 Magnus enim Dominus Deus est: Rex magnus,
 Lögè uniuersis est deis potetior. (& orbis
 Ille manu fulcit uastæ penetralia terræ,
 Et nube cinctæ montium fastigia.
 Ille uagum fecitq̄, & factum téperat æquor,
 Terramq̄ salis innatantem fluctibus.
 Eia igitur genibus flexis manibusq̄ supinis,
 Dominoq̄ nostra supplicemus & patri.
 Noster enim Deus est, nos grex illius: ab uno
 Pendemus illo, spiritumq̄ ducimus:
 Si modò non lentam uerbis damus illius aurè,
 Nec respuamus monita pertinaciter:
 Nec, uelut ad Meribā, me rixis, inquit, acerbis
 Et arroganti prouocetis murmure:
 Aut, Arabū ueluti quōdam per inhospita saxa,
 Vires rebeli uoce tentetis meas:
 Quum pro ani uestri me explorauère, meamq̄
 Didicère factis plurimis potentiam.

M iij

Illa quaterdenis mihi natio restitit annis:
 Dixiq3 semper interim, Hæc gens desipit,
 Et mea securas transmittit dicta per aures.
 Ira ergo iusta in pertinaces concitus
 Iuravi, Terræ gens hæc ingrata beatæ,
 Promissa amicis cōmoda haud carpet meis.

PSAL. XCVI. *Cantate Domino cantium nouum, &c.* *Carm. gen. 10.*

Non usitato pangite
 Orbis parentem carmine,
 Orbis coloni, incognitis
 Abusq3 terræ iusibus.
 Cantate Dominum, laudibus
 Nomen beatum tollite,
 Et mente grata agnoscite
 Vestræ salutis uindicem.
 Sol quâ recurrit audiant
 Gentes Dei potentiam,
 Stuporq3 dulci gaudio
 Perfusa oberret pectora.
 Nanq3 unus est uerè Deus
 Cunctisq3 maior laudibus
 Et Dijs timendus cæteris,
 Quos horret horror credulus.
 Vesana gentes cæteræ
 Pro dijs colunt ludibria:
 Dominus potenti dextera
 Cælum solumq3 condidit.
 Apparet illi dignitas,

Aucto-

Auctoritas, potentia:

Eiusq̄q; templa siderum

Fulgore lucent gloriæ.

Tribuite Domino gentium

Terras colentum sæcula,

Tribuite regi cælitum

Et robur & potentiam.

Tribuite magnitudinem

Tanto decoram numini:

Augusta templi ad atria

Adferteprompti munera.

Adeste, pompam adducite,

Et supplices procumbite:

Omnesq; rerum termini

Deum tremant & diligant.

Narrate cunctis gentibus

Regnare Dominum, qui ligat

Orbem catena immobili, &

Aequis gubernat legibus.

Lætetur æther, gestiat

Tellus, fretum præ gaudio

Exultet, & quicquid freti

Salfas lacunas incolit.

Campi uirescunt auj,

Se culta fruge uestiant,

Arrideantq; floribus

Silux, & grauentur fructibus.

Natura rerum gestiens,

Cunctos per artus sentiat

Dei sui præsentiam,

M v

Et prompta iussis pareat.
 Ius namq; ueniet dicere,
 Aui suos ut asserat,
 Mundumq; iustis legibus
 Et ueritate temperet.

PSAL. XCVII. Dominus regnauit, ex-
 ultet terra, &c. Carm gen. 2.

IPse sui Dominus regni moderatur habenas
 Lætare tellus continens, & insulæ
 Quas uagus Oceanus refluis cõplectitur undis
 Cuiusq; cæli subiacetis cardini.
 Hunc circum umbriferæ nubis prætexit amictus
 Pallensq; multa fuscâ nox caligine.
 Apparent famulæ iuxta, firmantq; tribunal
 Seueritasq; dura, mitisq; æquitas.
 Ante uolant sæuûm rutilantes fulminis ignes,
 Hostesq; flammis obruunt sequacibus.
 Fulguribusq; micat latè flagrantibus æther:
 Attonita tellus intremiscit: montium
 Saxa fluunt, rapido ceu cera liquefcit ab igne,
 A sempiterni pauida uultu numinis.
 Terra sui à uultu Domini tremefacta liquefcit
 Et æquitatem templa cæli prædicant.
 Et quicunq; habitât terras ubicunq; remotas
 Nouère numen & Dei præsentiam.
 Illis ora pudor turpis confundat, inanes
 Quicunq; mentis stipites pro dijs colunt:
 Dùmq; sacris placant picti ludibria trunci,
 Se

Se glorientur impio in scelere pios.

Quicquid ubiq; Dei sub nomine credulus er-
Honorat, unum adoret, unum diligat. (ror

Læta Sion tenebras errorum cernet abactas:

Iudæa dulci delibuta gaudio,

Sacrilega aspiciet uani sacraria ritus

Euerfa, pœnas luere meritas impios.

Nam procul a striferi trans ignea mœnia mūdi

Tu frena rerum iustus arbiter tenes.

Tēq; deos infra longè premis altior omnes,

Tuiq; obumbras numinis fastigio.

Ergo Deum quicumq; pio complectere amore

A scelere mentem contine puram & manū.

Nā Domino cordi est pietas, uitamq; bonorū

A ui tuetur impiæ tyrannidis.

Et lætum offundit lumen cultoribus æqui,

Et pura sceleris corda recreat gaudio.

Vos quibus est cordi reuerentia iuris & æqui,

Gaudete, Domini spe fauoris ac opis

Securi: gratoq; Deum super æthera cantæ

Sanctūmq; nomen eius usq; tollite.

PSAL. XCVIII. Cantate Domino cant.

etc.

Carm. gen. 10.

Non usitato carmine

Rerum parentem pangite,

Virtute qui uictoriam

Non usitata rettulit:

Sua ipse solus dextera,

Externæ opis nil indigus,

Nos

Nos liberando, posteris
Miranda gessit sæculis.

Sensere gentes impię
Bello Dei potentiam:
Pœnas luendo, iudicem
Sensere iustum & uindicem.

Promissa soluit optima
Fide Isaci nepotibus,
Partæ salutis testibus,
Totius orbis incolis.

Huic ergo læti psallite
Totius orbis incolæ:
Hunc ferte in astra laudibus
Lætis, tubæ & clangoribus.

Laudate Dominum barbitō
Neruisq; carmen iungite:
Lenisq; tibiæ modis
Adsit sonora buccina.

Testetur æquor gaudium,
Et quicquid æquor occultit:
Orbisq; terræ gestiat,
Et quicquid orbis educat.

Exultet unda fluminum,
Leni susurrans murmure:
Montesq; læti plausibus
Deum uenire gaudeant.

En ipse Dominus aduenit,
Cunctis ut orbis incolis
Det æqua iustus præmia,
Et facta plectat impia.

PSAL.

PSAL. XCIX. Dominus regnauit, iras-
cantur populi, &c. Carm. gen. 13.

Iam regnum Dominus, spirituum pijs
Qui dat iura choris, suscipit: impijs
Horror terrificet pectora gentibus:
Tellurem quatiat tremor.
Nec tantum Solymæ uim Dominus sui.
Fecit conspicuam numinis, & sue
Maiestatis opes cernere finibus
Terrarum dedit ultimis.
Ergo te meritis tollat honoribus,
Augustum celebret gens hominum tuum
Nomen, qui salubri temperie modum
Sceptris constituas tuis.
Selectæ soboli qui populi tui
Ius nullis dederis mobile sæculis:
Frenas iustitiæ qui moderamine
Aequali genus Isaci.
Sublimem Dominum laudibus & Deum,
Solutus qui liquido regnat æthere,
Ferte, & scamna pedum (sanctus enim Deus
Est noster) ueneramini.
Huic Moses & Aron & Samuel bonus
Docti legitimis tingere uictimis
Aras, consilium quum peterent, data
Sæpe oracla petentibus.
De pila tereti nubis eis dabat
Responso ambiguis sollicito metui,
Legum quod monitus pactaq; fœdera
Seruassent stabili fide.

Aurem

Aurem supplicibus tu facilem dabas,
 O rerum genitor maxime & optime,
 Indulgensq; bonis, & scelerum simul
 Vindex, durus in impios.
 Sublimem Dominum tollite laudibus,
 Solus qui liquido regnat in æthere: &
 Montem quo colitur (sanctus enim Deus
 Est noster) ueneramini.

PSAL. C. *Iubilate Deo omnis terra, serui-
 te Domino, &c.* *Carm. gen. 22,*

O Rbis omnes incole,
 A sole Eoo ad Hesperum
 Iubilate, & optime
 Rerum parenti plaudite
 Mente læta, & ritibus
 Seruite puris numini.
 Gestientes gaudio
 Adite sancta limina.
 Ille noster est Deus,
 Noster parens & conditor.
 Non enim nos finximus
 Ipsi, sed illius sumus,
 Qui leui de puluere
 Alit creatos & regit.
 Ad fores ergo illius
 Adite læti: gratias
 Agite: festis laudibus
 Benignitatem pangite.
 Prædicare cæteris

Nomen

Nomen beatum gentibus:
 Nam benignitas Dei,
 Et in suos clementia,
 Clausa nullo est termino:
 Et firma stat pactis fides.
 Posterorum posteris
 In sempiterna sæcula.

PSAL. CI. *Misericordiam & iudicium can-
 tabo tibi Domine, &c. Carm gen. 5.*

TE salus rerum cano, qui precanti
 Lenis irarum es, facilisq; flecti,
 Impiorum idem tetricus rebelles
 Frangere fastus.

Huc meæ uires uigilant, labores
 Huc ferent omnes, opis in tuæ spem
 Sæmper ut castis domus institutis
 Culta nitefcatur.

Si salutarem mihi tu serenus
 Porrigis dextram, tibi corde puro
 Seruiam, fraudum scelerisq; pura
 Seruiet aula.

Nec mihi exemplum statuam sequendum,
 Litibus si quis miseros iniquis
 Vexet, aut causam tenuis clientis
 Prodidit hosti.

Sponte qui prauis studijs inhæret,
 Sit procul: sæui sceleris minister
 Candidos nunquam mihi censeatur
 Inter amicos.

Quis-

Quisquis incautum lacerat sodalem,
Clam uenenato iaculatus ictu,
Persequar, plectam penitusq3 ab ima
Stirpereuellam.

Nec meæ menfæ dapibus fruetur
Mentis elatæ tumor, arrogansq3
Vultus, & cunctos ueluti minores
Lumine spernens.

Veritas simplex quibus est amori,
Hos amo, amplector, uideo libenter:
His mihi seros socijs senectus
Impleat annos.

Integer uitæ mihi sit minister:
Tecta non intret mea fraudulentus:
Nemo mecum intra mea commoretur
Limina mendax.

Impios longè (mora nulla) terræ
Finibus pellam: procul omne monstrum
Ciuitas sancta ut Domini releget
Flagitiorum.

PSAL. CII. Domine exaudi orationem meam: &c. Carm. gen. 13.

EXaudi genitor sancte meas preces,
Clamorisq3 sonum percipe lugubris:
Ne uultum misero subtrahe, cladibus
Omni ex parte prementibus.
Aures supplicijs nunc adhibe meis:
Da uotis facilem te, pater optime,
Et presso celerem porrigere dexteram,
Et

Et præfenti ope fubleua.

Ceu fumi nebulæ tempora tranfuolant,
Vt lentis coquitur tôrris ab ignibus,
Paulatim tacitus fic dolor aridis
Humorem ebibit artubus.

Dum luctu crucio me dapis immemor,
Vt fefta è uiridi gramina cefpire
Arefcunt nimio torrida fole, cor
Exfuccum mihi tabuit.

Crèbrò fic remeans fpiritus ilia
Tendit, fic gemitus pectora concutit
Mæftus continuò, tabida uti cutis
Iam uix hæreat offibus.

Vt faltus habitans cuculus auios,
Aut teftis latitans noëtua dirutis,
Aut turtur uiduus, folus, inops, dies
Et noëtes uigiles gemo.

Dum ceu ludibrium rideor improbis,
Irrifa mq; petunt fraude nefaria,
Nec panis cinere eft gratior arido, &
Potum tempero fletibus.

Iftis ira malis me cumulat tua,
Qui me fustuleras ex humili loco.
Sublimi grauius rurfus ut è gradu
Tractum præcipitem dares.

Vt ferò in tenebras umbra crepufculo
Vanefcit, celeres deproperant dies
In mortem, ueluti fub medio die
Fœnum, corpus inaruit.

At te perpetuis fæcula fæculis

N

Nescientem, uolucris non fuga temporis
Carpit, nec memorem nominis obruet
Famam posteritas tui.

Tandem surge pater, tecta Sionia
Iam lenis placido respice lumine.
Iam pleno redeunt tempora circulo,
Promissumq; ferunt diem.
Iam serui lapides respiciunt tui
Disiectos faciles, sparsaq; rudera,
Incultiq; soli iam miserabilem
Versa mente dolent uicem.

Vt uertat populos terror in exteros,
Vt nomen Domini sit celebre omnibus
Et numen, trifidum quâ colitur solum,
Formidabile regibus:

Versam restituet quum Solymam, suæ
Maiestatis opes quum dabit aspici:
Lugentum miseris quum querimonijs
Flectet se & prece supplice.

Scribentur tabulis ista fidelibus,
Seris ut Domini nota nepotibus
Sit laus, nec senium prodita posteris
Norit gloria sæculis.

De sanctis adytis ætheriæ domus,
Templi sepositis de penetralibus,
Cælestis Dominum non piguit soli
Curas respicere ad leues.

Nexorum ut gemitus audiat, & neci
Addictos tetrica compede liberet:
Laudes ut Solymæ templa Deo sonent,
Et

Et nomen recinat Sion
 In cœtu celebri. Tum procul ultimis
 Terrarum populi finibus exciti
 Illuc sacra ferent, & Domino dabunt
 Reges munera supplices.
 Quamuis in medio curriculo meum
 Robur comminuit, destituit manum,
 Atq; æui spacijs tempora lubrici
 Contraxit breuioribus:
 Clamabo tamen, O mi Deus unice
 In uitæ medio ne stadio breuem
 Cursum siste rotæ. quantulum ad ultimam
 Iam metam superest mihi?
 Te nunquam breuibus clausa recursibus
 Astrorum, semo conficiet dies:
 Tu terræ stabilis mole, uolucris
 Tu cæli prior ignibus.
 Illis interitus stant sua tempora:
 Tu nullo interitum tempore senties.
 Annorum series cætera deterit,
 Vt uestris teritur uetus,
 Vt detrita nouis pallia uestibus
 Permutat locuples: sic abit & redit
 Et mutat facies imperio tuo
 Mundi Dædala machina.
 At tu, qui fueras, semper es atq; eris:
 In te ipsoq; habitas: nec uarias uices
 Decurso patiens tempore, permanes
 Metæ sæcula nescia.
 Sed serui soboles & sobolis tui
 Serui posteritas per seriem tuis

Tecum perpetuis æmula sæculis,
 Aevi tempora transigent.

PSAL. CIII. *Benedic anima mea Domi-
 no: & omnia, &c.* *Carm. gen.*

Sit parens rerum mihi carmen: illum
 Vox canat, sensus petat, & remotis
 Quisquis est fibris uigor, & sacratum
 Nomen honoret.

Mens Deo laudes cane, redde grates
 Mens Deo: nullis benefacta læclis
 Excidant, & quæ tribuit benigna
 Munera dextra.

Qui scelus tollit maculosum, & ægros
 Sanat angores, animoq; uires
 Reddit, & uitæ properante fato
 Prorogat annos.

Qui manu larga tibi plura donat
 Ore quam poscas, animo uel optes:
 Seruat & in morem aquilæ, uirentem
 Flore iuuentam.

Integer iudex, scelerumq; uindex,
 Tradidit sancto sua iura Mosi:
 Hæci prolem docuit piarum
 Dogmata legum.

Lenis & blandus, dare dona largus,
 Tardus irasci: neq; sempiternæ
 Sæuit offensæ memor, aut perennes
 Ardet in iras.

Nec modus pœnæ numerusue nostris
 Aequus

Acquus est culpis: bonitas redundat
 Latius, terræ plaga quàm remoto
 Distat Olympo.

Tam procul nostri maculas remouit
 Criminis, quàm se procul à cubili
 Gaditano sol oriens Eois
 Exerit undis.

Qualis in natos placidi parentis
 Lenitas, talis Domini benigni est,
 Quisquis illius pietate uera
 Nomen adorat.

Tu sinus mentis penitus repositos,
 Tu pater nosti penetrabile cordis:
 Quippe nos terræ memor è rubenti
 Puluere factos.

Herba ceu lactens pueri uenustas,
 Prodit, occultoq; adolescit æuo,
 Donec ut fœnum cadat arefactum
 Falce senectæ.

Instar aut floris Tyrio comantis
 Muricæ, ut uultu modicè sereno
 Risit, afflatu tepidi repente
 Concidit Austri.

Sed Dei æterna bonitate in æuum
 Tutus æternum, remanet piorum
 Cœtus, & longa serie propago
 Sera nepotum:

Si nec æternas uiolabit iusti
 Fœderis leges, memoriq; iussa
 Mente seruarit, referatq; uita
 Puriter acta.

Ille flammantis super alta cæli
 Culmina immotum solium locauit,
 Et suo nutu facillè uniuersum
 Temperat orbem.

Angeli iussis Domini ministri,
 Sub iugum ius est quibus & potestas
 Cuncta cogendi, Domino Deoq̄
 Pangite laudes.

Quiq̄ castrorum comites meretis
 Sub ducis tanti imperio, audientes
 Sedulò dictis, Domino Deoq̄
 Pangite laudes.

Quæq̄ per vastos ubicunq̄ fines
 Imperi pollens opifex creauit,
 Plaudite, auctori Domino Deoq̄
 Pangite laudes.

Mens Deo grates cane: redde grates
 Mens Deo: hunc sensus petat, & remotis
 Quisquis est fibris uigor, & beatum
 Nomen honoret.

PSAL. CIIII. *Benedic anima mea Domi-*
no, &c. *Carm. gen.*

TE rerum Deus alme canam Dominumq̄
 patremq̄.
 Magne parens sancta quàm maiestate uerè
 Aetheris æternas rector moliris habenas.
 Te decor, auratis ambit te gloria pennis,
 Et circumfusum uestit pro tegmine lumen.
 Tu tibi pro uelo nitidi tentoria cæli
 Et

Et liquidas curuo suspendis fornice lymphas:
 Et leuibus uentorum alis per inania uectus,
 Frenas ceu celeres uolitantia nubila currus.
 Apparent accinctæ auræ flammæq; ministræ,
 Vt iussa accipiant. Stat nullo mobilis æuo
 Terra, super solidæ nitens fundamina molis,
 Pollenti stabilita manu. terra obruta quondā
 Fluctibus, ut fuso super ardua culmina uelo:
 Sed simul increpuit tua uox, tonitrūq; tremen
 In sonuere auræ, paulatim ascēdere mōtes (do
 Cernere erat sensimq; cauas subsidere ualles:
 Inq; cauas ualles trepidas decurrere lymphas.
 Neue iterum immissa tellus stagnaret ab unda,
 Limitibus compressa suis resonantia plangit
 Littora, præscriptas metuens trāscēdere metas.
 Tum liquidi fontes imis de collibus augent
 Flumina, per uirides undas uoluentia campos,
 Vnde sitim sedent pecudes quæ pinguia tōdent
 Pascua, quiq; feris Onager saxa inuia siluis
 Incolit. hīc leuibus quæ tranant aëra pennis,
 Per uirides passim ramos sua tecta uolucres
 Cōcelebrāt, mulcētq; uagis loca sola querelis.
 Tu pater aërios montes camposq; iacentes
 Nectare cælesti saturas, fœcundaq; rerum
 Semina uitales in luminis elicis auras:
 Vnde pecus carpat uiridis noua pabula fœni:
 Vnde olus humanos geniale assurgat in usus:
 Quæq; nouent fessas cerealia munera uires:
 Quæq; hilarent mentes iucundi pocula uini,
 Quiq; hilaret uultus succus uiridātis Oliui.
 Nec minus arboribus succi genitabilis humor

N iij

Sufficitur. Cedro Libanum frondete coronas,
 Alitibus nidos. abies tibi confita surgit,
 Nutrit ubi implumes peregrina ciconia foetus
 Tu timidis montes damis: caua saxa dedisti,
 Tutus ut abstrusis habitaret Echinos in antris.
 Tu lunæ incertos uultus per tempora certa
 Circumagis puroq; accensum lumine solem
 Ducis ad occiduas constanti tramite metas:
 Inde superfusis cuncta inuoluentibus umbris,
 Per tacitas spargis nocturna silentia terras.
 Tum fera prorepit latebris, siluisq; relictis
 Prædator uacuis errare leunculus aruis
 Audet, & è cælo mugitu pabula rauco
 Te patrem exposcit: dein rursus sole renato
 Abditur occultis prædatrix turba cauernis:
 Inq; uicem subeunt hominumq; boumq; la-
 bores,

Donec fera rubens accendat lumina uesper
 Sic pater in cunctos didis te prouidus usus.

Nec tantum tellus, genitor, tua munera sentit,
 Tu uarijs foecunda bonis: sed & æquora ponti
 Fluctibus immensas circumplectentia terras,
 Tam laxo spatiosa sinu: tot millia gentis
 Squamigeræ tremula per stagna liquentia cau-
 da

Exultant: tot monstra ingentia & horrida uisu
 Veliferas circum nant puppes: grandia cete
 Effingunt molles uitreo sub marmore lusus.
 Atq; adeo quæ terra aruis, quæ fluctibus æquor
 Educat, à te uno pendent, pater optime, teq;
 Quæq; suo proprium poscunt in tempore uictum.

Te

Te magnam pādente manū, saturantur abūdē
Omnia: te rursus uultum condente fatiscunt.
Te tollente animam, subito exanimata recur-
runt

In cinerem: inspirāte animam te denuō, surgit
Illico fœcundæ sobolis generosa propago,
Et desolatæ gens incolit aurea terras.

Sic eat. ò nullo regnet cum fine per æuum
Maiestas diuina: suūmq; in sæcula latus
Seruet opus Deus, ille Deus quo territa tellus
Concutiente tremit, mōtes tangente uaporāt,
Fumifera trepidum nebula testante pauorem.
Hunc ego, dum uiuam, dum spiritus hos reget
artus,

Vsq; colam: tātūm ille meas facilisq; bonusq;
Accipiat uoces: nempe illo oblector in uno.
At uerò impietas planè extirpetur ab ima
Radice, & scelerum stirps nulla repullulet: ac
nos

Te rerū De^o alme patrē Dominūmq; canem^o.

PSAL. CV. Confitemini Domino, & inuo.
etc. Carm. gen. 24.

CAnite Dominum, & inuocate
Nomen eius: exteris
Facta gentibus per orbem
Prædicate illustra.
Ille sermo, carmen ille,
Illius miracula,

*Impi-
et
vident.*

Nomen eius, numen eius,
 Vna nobis gloria.
 Hanc amantum & hunc petentum
 Palpitet cor gaudio.
 Robur eius, pignus eius
 Sacrosanctum roboris
 Petite: uultum eius beatum
 Continenter quærite.
 Subeat animum quanta nostris
 Edidit maioribus
 Signa, quæ portenta: legum
 Scita quæ reliquerit.
 Vos Abrami, uos Iacobi
 Posteris, serui Dei
 Separati, sorte lecta
 Natio, uos alloquor.
 Ille rerum rector unus,
 Orbis unus arbiter,
 Facta nostris firma seruat
 Pacta cum parentibus.
 Verba meminit: mille sancta in
 Sæcla nectit fœdera,
 Ista primitus cum Abramo,
 Deinde iurata Isaco:
 Isaci sancita nato,
 Lege non mutabilis
 Posterisq; sempiterno
 Roborata uinculo:
 Quum tibi Chananæa (dixit)
 Arua sorte diuidam.
 Turba numero parua quamuis

Aduena

Aduena illic degeret,
Aucta nondum stirpe longis
Temporum decursibus,
Regna quanquam & nationes
Exul errans uerteret,
Hos tamen Dei benigna
Fouit indulgentia:
Vimq̄z duram præpotenti
Dextra ab illis arcuit:
Et minis reges molestos
Tetricis compefcuit.
Ne mihi (inquit) consecratos,
Ne mihi unctos tangite:
A meis, moneo, prophetis
Abstinete iniuriam.
Quum famem uoracem in orbem
Contumacem induceret,
Gentibusq̄z alimenta latè
Noxijs subduceret,
Præuium misit ministrum
Nili ad arua fertilis.
Filiū pulchræ Rachelis
Mango turpis uendidit:
Carceris latuit tenebris,
Crura uinctus compede,
Somnij donec soluti
Nota regi ueritas,
Crura ferro liberauit,
Soluit animum crimine:
Et noua sortis benignæ

Iam

Iam uicissitudine,
 Regionum seruulorum
 Seruus antè ignobilis,
 Frena rerum tractat unus:
 Nuper è custodia
 Missus, aulæ purpuratos
 Nunc coërcet uinculis:
 Et senum iuuenis seueræ
 Præsidet prudentiæ.
 Isaci tandem propago
 Arua relinquens patria,
 Pinguis ad fluentia Nili
 Castra fixit aduena.
 Ac Deo fauente, læta
 Stirpe sic reffloruit,
 Viribus breui ut præiret
 Inquilinus incolas.
 Tum Phari rector superbæ
 Mente uersa Abramidas
 Fraude molitus nefanda
 Stirpitis reuellere:
 Circulo donec uoluto
 Destinati temporis,
 Legifer cum fratre Moses
 Missus est diuinitus,
 Ac Pharon Phariq, regem
 Terruit miraculis.
 Ergo natura, imperantis
 Non rebellis iussibus,
 Vestijt polum tenebris,
 Et solum caligine

Condi-

Condidit, ceu nocte cæca
Sole iusso cedere:
Vnda decolor cruoris
Tabes riuos polluit,
Squameæq; strage turbæ
Inquinavit littora.
Terra felix ante frugum,
More nunc præpostero,
Turpibus fœcunda ranis
Squalet: ipsa regia
Fœta ranis, ipsa regum
Fœta erant cubilia:
Musca deinde nube densa
Fusa Memphin occultit:
Cyniphôn cruenta passim
Obuolabant agmina.
Instar imbrium ruebat
Mista flamma grandini,
Arbores nudans comantes
Flore, fronde, fructibus.
Quod reliquit atra grando,
Mox locusta perdidit:
Bruchus abstulit, locustas
Quod uoraces fugerat.
Tot malis subinde fœuis
Icta Nili regia,
Quum ferox non mitigaret
Contumaces spiritus,
Dira populum mox in ipsum
Versa pœna fœuijt.
Prima pignorum repentè

Per

Per penates omnium
Occidere: cuncta planctu
Cuncta luctu personant.
Rege tandem pertinace
Cladibus perterrito,
Sancta Memphin gens reliquit,
Iam tyranno libera,
Diues auro argenteisq;
Barbarorum poculis.
Nec tot inter millia ullum
Languor attentauerat.
Ergo Nil iam pauore
Exoluta regia,
Voce, uultu, plausibusq;
Præferabat gaudium.
At parens memor benignus
Gentis electæ sibi,
Per siticulosæ arenæ
Acquor æstu imperuim
Castra nubis textit umbra,
Luce: noctem luridam
Ignium latè corusco
Temperauit lumine.
Arua, uictum quum rogarent,
Textit imber alitum:
Panis impluit per auras
More densæ grandinis:
Petra iussa fudit undas:
Deq; rupis uiscere
Antè sicca solitudo
Flumen hausit. Scilicet

Fœderis

Fœderis parens benignus
 Immemor nunquam sui,
 Quod sibi charo cum Abramo
 Omne in æuum fecerat.
 Sic parentum stirps piorum,
 Tuta ductu numinis,
 Arua liquit fraudulenta
 Perfidii Pelusii:
 Et ferarum nationum
 Occupatis oppidis,
 Tradidit Deus impiorum
 Ijs labores carpere:
 Sanctiones ut tenerent
 Sacrosancti fœderis.
 Et piarum ad iussa legum
 Facta cuncta fingerent.
 Laus, honor decusq; Regi
 Sempiterno cœlitum.

PSAL. CVI. *Confitemini Domino, quoni-*
am bonus, &c. Carm. gen. 14.

Laudate Regem cœlitum, regem bonum,
 Suisq; nullo non benignum tempore.
 Quis facta uerbis æquet? eloquentiæ
 Quis assequetur illius potentiam?
 O ter beatos æqui amantes, & tuæ
 Præscripta legis qui tuentur iugiter!
 Memento nostri facilis & fauens, tuum
 Prospicere populum qua soles clementia:
 Et me reuise lenis ac salutifer,

Vt

Vt separati tibi bonis populi fruar,
 Carpamq; lætus quo fruuntur gaudio,
 Hæreditatiq; comes applaudam tuæ.
 Scelesti proles cum scelestis patribus
 In te rebelles multa iniqua fecimus:
 Abominanda, dira perpetravimus.
 Nam nec tyranni Aegyptij ex ergastulo
 Nostri parentes liberi per te, tua
 Ostenta grauer ponderarunt, nec tuæ
 Meminere gratis mentibus clementiæ:
 Sed propter undas æquoris rubri, duces
 Aduersus animis turba contumacibus
 Obmurmuravit. At parens malis bonus
 Pœnas remittis, ut tuam clementiam
 Agnoscat orbis, & tremat potentiam.
 Nam comminanti cessit unda fluctuum:
 Suspensa moles hinc & inde per sali
 Tranquilli arenas aridam dedit uiam,
 Ceu solida campis figerent uestigia:
 Donec tyranno liberati & hostium
 Crudelitate, tuta tuti littora
 Tenuere. at hostes uorticofo gurgite
 Absorpsit unda, cladis ut nec nuntius
 Superesset. Illic tum salutis compotes
 Fidemq; uerbis præbuere, & cantibus
 Cecinere festis numinis potentiam.
 Metu repulso, protinus lasciua
 Animos rebelles perculit: nec amplius
 Meminere signa nec pericla pristina:
 Repentè praua perciti libidine
 Arsere, uerbis & Deum procacibus

Iræ

Irae impulerunt frena iustae soluere:
Ac flagitatos impie dedit cibos,
Iustisq; poenis impios coercuit.
Nec poena mentes nec benignitas feras
Mollire potuit, quin procaciter ducem
Ducisq; fratrem peteret aemulatio,
Et freta studijs semper ambitio malis.
Sed factiosos terra vasto condidit
Sinu dehiscens, flammeiq; gurgitis
Torrens uorago deuorauit impios.

Nec noxiorum monita tot poenis modum
Gens praua sceleri fecit. Horebi in iugo
(Proh facinus!) ante imaginem bouis dei
Imago sese strauit, & fronde saturi
Simulacra tauri coluit instar numinis.
Partae salutis nuper ingrata, immemor
Miraculorum in urbibus Niloticis,
Et fluctu eodem sospites se, sabrutos
Hostes superbos uorticosis aestibus.
Ergo scelestos ira iusta perdere
Ibat, furenti ni Deo charum caput
Pro gente Moses obtulisset, & prece
Frenasset iras. Nec tamen turbae furor
Illic quieuit. expetitur tam diu
Vber feracis spreuit agri: nec fidem
Mosi docenti, pollicenti nec Deo
Habuit: tumultu castra complens respuit
Imperia: donec ille munificus parens,
Delere promptus inter inuia montium
Toties rebelles, extulit dextram, & genus

O

Per nationes impias disperdere
 Nam destinarat: ante sculpta numina
 Iterum proterui procidere, & mortuis
 Dijs tura, lectasq; immolarunt hostias:
 Deum sceleribus prouocauerunt nouis,
 Irãmq; rursus exasperarunt uindicem:
 Iusta incitatus donec ira Phineas
 Ferro scelestam punijt licentiam,
 Et sæuientem dexteram compescuit
 Domini, sibiq; peperit æternum decus,
 Quod nulla hileant posterorum sæcula.

Nec contumaces supplicia tot spiritus
 Coercuerunt, Meribæ ad undas quin Dei
 Rursus furorem accenderent: nec publico
 Moses furore liber etiam incredula
 Oratione uertit iram numinis
 In se. Potiti deinde pactis finibus,
 Nec impiarum semen omne gentium
 Disperdiderunt funditus, nec iustibus
 Rectè monentis paruerunt numinis:
 Sed se profanis miscuere gentibus,
 Didicere ritus, seruire ludicris
 Dijs: ac eorum mancipati cultibus,
 Tenuere puras à scelere nullo manus.
 Quippe immolarunt filios ac filias
 Ad dæmonum aras: & suæ propaginis
 Tinxere sculptos sanguine innocuo deos,
 Terramq; sanctam polluerunt cædibus.
 In scelera proni abominanda, dum suæ
 Manus adorant opera, patrium Deum
 Iustas

Iustas ad iras prouocarunt, ut suam
Hæreditatem abominatus impijs
In seruitutem manciparet hostibus:
Quorum seüero penè contriti iugo,
Posuere sæuam spiritus ferociam:
Ac liberati sæpe Domino uindice,
Rursus rebelles spiritus in uindicem
Sumpserunt: rursus ob scelera pœnas sua
Dedere. mitis nec Dei bonitas tamen
In rebus arctis innocentium à prece
Avertit aurem: fœderis memor sui
Pœnas remisit lenis & placabilis.
Quin & superba corda gentis barbaræ
Cui seruibant diruta iam patria,
Leniuit animos omnium ut perstringeret
Imago fortis flebilis uel hostibus.

Tu nos tuere Domine noster & Deus,
Et è profanis gentibus recollige:
Ut te cauamus, nomen ut sanctum tuum
Celebremus unum: populus omnis ut simul
Dicat, Deo quem posteri Abrami colunt,
Sit laus, honôrque in sæculorum sæcula.
Amen, amen.

O ij